

n klimaat
r duizend en
en we straks
opgetrokken
r onderlinge
t vleesch en
goed volgen.
dan komen
a tijd de ge-
medicijn tegen

etjes we den
le dat denkt,

nder op, om
geraaktheid
ts, wat door
en herhaald,
voor KERK-
r eerder had
tijn, „contact-
wind gesla-
vonden, dat
streepen er-

gevaaren zie.
tellen van de
voorwaarde
r fraternisa-
gers bespre-
moeten wor-
zijn behoort
cheeren, ook
indingen” en

beginnen met
id, met allen,
rdenden weg
die pas lang-
t qua ge-
gebleken
vat een heele
formuleeren
e oorden
en Belijdenis.
tegenover de
an de tegen-
zoo laat
met name op

de kerk geen
stus, en dat
er geen par-
an kerk,
ent behan-
en.

, die zich in
inden, zullen
verband met
astes is. Mits
er onderzoek
tingsverschil-
omen moest)
om eerlijk,
ng, elkaar te
kt; de kerk-
erkrechtelijke
erlijken strijd
s, hoe ze als
chten te ont-
synode II af
en zitten, dat
uis, boe-of-ba
even plakken,
afgesloten —
gen weg. De
dien geduldi-
de Hervorm-
hij kerkera-
minister erbij
nen van dien
ientje, zonder
over de kwes-
le A.R. zegge
rechts, en de
extremist van
rechts dan wel
corie, of tact
angelegenheid
inding. Je
als je b.v. op
e d i d a s
en „rechts”
in ervoor be-
rretje van je
kwèstie wil-
kiezen tegen
En omge-
et.

endmaal zie-
de synodocra-
„binding”

misbruiken. Ik las ergens zoo iets van: ik ben goed vrijgemaakt, en ik heb er geen enkele consequentie aan verbonden, en ik duld geen bindingen. Dat schreef iemand, dien ik bijzonder hoogacht, óók om zijn prachtige werk in en na om de vrijmaking. Maar ik vraag me toch af: zouden we het woord „binding” maar niet gebruiken zóó als het bedoeld is? Als we dat door en door ernstige woord gaan bagatelliseren, dan doen we niets anders, dan de synodocratische propaganda aan een herdruk (op onze kosten) van haar vreemde en bizarre vocabulaire-voor-propaganda-sprekers helpen. Binding, binding, zou dat zóó iets zijn, als dat je om je heen mensen ontmoet, die op een bepaald punt (vergeet dat weer niet) in meerderheid (plaatselijk, of landelijk) anders denken dan jezelf, en die van je — naar hun consequentie-wil, die je toch zeker zelf óók wel hebt?? — komen vragen: doe net als wij, en dan soms nog — ten onrechte, maar overdrijf ik zelf ook niet vaak??, eraan toevoegen: als je zóó niet doet, dan ben je niet goed vrijgemaakt? Houd toch op met dat woord „binding” voor zulke zaken te misbruiken. Binding, dat is dat spul van 1944, een formule, opgelegd aan professoren, kandidaten, dominees, ouderlingen, op straffe van: anders eruit, geen dienst onder Jezus Christus' vaandel. Als Greijdanus en ondergeteekende, die wel het een en ander hebben moeten „opeten” vóór 1944, hadden geroepen: mensen, ze willen ons binden, wel, dan was er geen steek van de probleemstelling terecht gekomen, dan was de kerkelijke polemiek ontaard in een privé ruzie, en dan waren de mensen onder al dat geroep van: „ze willen ons binden, maar ik laat me niet binden”, niet eens meer wakker geworden, toen men écht ging binden, in 1944, met synodes, en commissies, en examinatoren, en deputaten ad zoo en zus.

ad c) We hebben — en het is Gods onverdiende geschenk, dat wij daartoe behooren mogen — we hebben weer een kerkelijke gemeenschap, waarvan Christus het Hoofd is. Er zijn geen leiders. Wie, in een tekening van onze kerkelijke situatie, dat woord overneemt van de synodocratische propaganda, speelt met vuur. Er zijn wel enkele mensen, die nog al eens om advies gevraagd worden, soms een professor, en veel vaker een dominee; en er zijn ook wel enkele praedadviseurs, soms een professor, en veel en veel vaker een dominee, of nog weer een ander; maar die zijn geen regering. En als iemand soms door argumenten, goede dan wel kwaale, een stel mensen de overtuiging weet bij te brengen: zoo is het, en u denkt anders dan hij, wel, probeer hem dan in het bijbrengen van argumenten nate volgen, want dat is voorlooppig de beste dienst, dien u de kerk bewijzen kunt, vooral in het neurasthenische tijdperk van heden; maar ga den man, die in eenvoudigheid of anderszins zijn bijdrage gaf niet honoreren (en meteen zelf op een voetstukje zetten) door hem een „leider” te schelden, of te spreken van een

leidersteam. Hebben enkelen ergens een grooten mond? Zijn er soms een paar, die wel eens te weinig letten op uw eigen argumenten? Mijn lieve man, waar is dat niet zoo? Hebben we soms engelen opgeroepen tot vrijmaking, of doodgewone mensen van vleesch en bloed? Hebt U gedacht, dat we na 1944 menschen-zonder-ellebogen zouden krijgen? Ik niet. Maar laat u nooit leiden, ook niet in een organisatie van afweer-apparaten, door een nieuw leidersteam, dat u zelf als zoodanig veroordeelt. Zeg liever, wat je op het hart hebt, dáár, waar het zin heeft, daar, waar het scheef gaat. En bedenk, dat ook een anti-leiders-team weer een vleesch-en-bloed-team is; dat óók daar weer iemand de baas kan willen wezen.

ad d) En bedenk, dat de kerk geen parlement is. En dat het leelijke woord „oppositie” daar liever niet vallen moet. Oppositie, tegen wie? Tegen de regering? Die is er niet. Tegen de bovendrijvende meening op één bepaald punt? Maar als je op dat ééne punt het eindelijk zou winnen, en op een ander, of op een dieper liggend punt (het credo van de kerk als kerk, en niet als parlement) de scherpe puntjes zou afslijpen, dan ben je zonder het te willen of te weten gauw oppositie geworden niet tegen een verkeerden geest, maar tegen den Goeden Geest. Wie contact zoekt voor de vorming van een oppositie naar de regelen der kunst, die kan heel goed vrijgemaakt zijn, maar een goed-vrijgemaakte is nog niet een vrijgemaakte, die altijd goed doet. Mijn „contacten” moet ik des Zondags leggen. En een oppositie vormen, daar mag je nooit mee beginnen. Je mag alleen oppositie voeren tegen de oppositievorming, d.w.z. tegen de vorming van een groep, die iemand, die in het vrije gesprek zijn gewone bijdrage levert, zonder rechts of links te kijken, waar dat op uit zou loopen, wil isoleeren met de kunstgrepen van een achter de schermen werkende tactiek, die later ineens vlak vóór de schermen een slag hem toedient, aangebracht met den in een ijzeren hand uitlopenden elastieken arm eener kerkelijke vergadering, bijvoorbeeld een synode. Pas op, voor het woord oppositie; daar zijn vóór 1944 zij mee begonnen, die plannen gingen be-ramen tegen die en die.

We hebben hier niets anders gedaan dan repeteeren. Want we willen liever niet worden misduid, alsof „nu pas” iets in deze richting werd gezegd. Niet wij zijn veranderd, maar zij, die, al hadden ze ook misschien schoon gelijk (wat ik in het midden laat op het oogenblik, men weet wel, hoe ik zelf denk over politieke partij en over den mij als kind geleerden regel: „de school voor de ouders”, en over den confessiegetrouwen sociaal arbeid) nu als afweer tegen een meening-van-een-meerderheid zich voor een paar uur in het costume van den gezond-denken-den man laten steken door mensen, die hen van hun broeders scheidden (en het nóg probeeren te doen), en dan „contact zoeken voor een oppositievorming.

Eerst maar eens praten over de positie, dacht ik. K. S.

Waardig geacht, smaadheid te lijden

GENADE-GAVE GODS.

Eens schreef iemand deze onvergetelijke woorden: „Wanneer wij om de gerechtigheid vervolging lijden, ligt daarin een bijzondere vertroosting en een groote eer, die de Heere ons waardig keurt, dat Hij ons zoo siert met het bijzondere kenmerk van Zijn krijgsmans. Laat ons niet meenen, dat wij ongelukkig zijn in die dingen, waarin God Zelf met Zijn mond ons zalig gesproken heeft (Matth. 5:10). De armoede is wel, op zichzelf beschouwd, een ellende; evenzoo ballingschap, verachting, gevangenis, smaad; de dood eindelijk is de uiterste van alle rampen. Maar wanneer de gunst van God tot ons komt, is er niets van dat alles, wat voor ons niet verandert in geluk (Hand. 5:41). Door de misdaad der goddeloozen van onze goederen beroofd, worden wij wel bij de menschen tot armoede gebracht, maar aldus groeit de ware rijkdom bij God in den hemel voor ons aan; en worden we uit ons huis gestooten, des te inniger worden we in Gods gezin opgenomen; worden we gekweld en veracht, des te steviger schieten we wortel in Christus; worden we met smaad en schande gemerkt, des te heerlijker plaats nemen we in 't koninkrijk Gods; onze dood is de opening van den toegang tot het gelukzalige leven”.

Theorie?
Neen, neen.

De man, die 't bovenstaande neerschreef, gaat aldus voort: „Wij zijn al te ondankbaar, als we dergelijke smaadheid en rampen niet gaarne en blijmoedig uit de hand des Heeren aanvaarden. Maar zulk een blijmoedigheid wordt van ons niet geëischt, dat die alle gevoel van bitterheid en smart wegneemt, want er zou geen lijzaamheid der heiligen in het kruis zijn, wanneer ze niet door smart gekweld en door moeilijkheden beangstigd werden. Daarin schittert onze opgewektheid, wanneer we, gewond door droefheid en smart, in de geestelijke vertroosting Gods rust vinden.”

Geloofspraktijk. Lijden naar het Woord. Onder het lijden hopen op Gods Woord, bouwen op het Woord.

De schrijver van deze citaten is Calvijn. Een van hen, die waardig geacht werd om den Naam van

Christus smaadheid te lijden — en dit is door hem gezien als een genadegave Gods: onverdiend, geheel verbeurd.

CALVIJN'S STRID EN LIJDEN.

Wat een ellende, zegt de wereld, als zij 't leven van Calvijn overziet.

Calvijn heeft gestreden tegen de roomschen: tegen kardinaal Sadoletus, tegen den laster van den franciscaner monnik Cathelan, tegen den hugenoten-vervolger Saconay, tegen de Sorbonne, tegen de afgoderijen en misbruiken der roomsche kerk;

hij strijdt tegen de chauvinistische, anti-fransche vrijheidspartij in Genève, die de predikanten wil verdrijven en tegen hen, die de gereformeerde leer smaden: Ami Perrin, Berthelier, Favre, Vandel, Ameaux, Gruet; tegen de verwerpers van het leerstuk der praedestinatatie: Bolsec, Pighius, Velsius; tegen de Wederdoopers; tegen de losbandige pantheistische vrijgeesten; tegen de anti-Trinitariërs Servet, Gentilis, Alciat, Blandrata; tegen den Pseudo-Nicodemiet Dirk Volckertsz. Coornhert, den „botten Hollander”, die de reformatie den doodsteek zou hebben toegebracht, had zijn beweren ingang gevonden, dat men als „bezwaard”, als heimelijk gereformeerde, zeer goed in de roomsche kerk kon blijven: wat doen ceremoniën er toe? 't komt toch alles op „het innerlijke” aan; tegen Stancarus en Osiander, die, elk op zijn wijs, slechts een halven Christus in Zijn verlossingswerk erkennen.

Calvijn heeft zich te verdedigen tegen de lasteringen van den ultra-lutheraan Joachim Westphal; de Berner predikant Sulzer, in zijn hart volbloed luthersch, conspireert met Calvijn's vijanden; de luthersche predikant Marbach vernietigt Calvijn's werk in Straatsburg, sluit de fransche kerk en verjaagt de gereformeerde predikanten; te Frankfurt willen de luthersche predikanten Calvijn zelfs niet ontvangen of te woord staan; de saksische luth. predikanten vragen of men Calvijn niet in den ban zal doen; wil men in Bazel iemand beschimpen, dan noemt men hem een calvinist; Bullinger schrijft in 1554 aan Calvijn dat de lutheranen de gereformeerden heftiger vervolgen dan de room-

OP EN OM 'T KERKPLEIN

De kerk van David

Het gebeurde, zooals onze vriend uit die vermaarde stad verhaalde, in Kampen. Op een vergadering waar o.a. Gereformeerden en Synodocraten bijeen waren. Naar het heette op den grondslag van de Drie Formulieren van Eénigheid.

Eenige Gereformeerden stelden daar enkele vragen, die voor henzelf geen vragen waren, doch die slechts de dynamiek in zich hadden, den synodocratischen spreker alsmede dito hoorders tot zelfbeproeving en tot bezinning te nopen.

Men zou zoo zeggen: zulke vragen moesten daar welkom zijn. Men is daar tegenwoordig óók graag „dynamisch”, heeft er — alsof zulks noodig ware — van overlang geroepen dat „zelfonderzoek noodzakelijk” is en men mint er op zijn tijd, zoo „dynamisch” men ook zijn moge, de bezinning meer dan de beginnig.

Edoch — dat viel anders uit. De spreker ging op de gestelde vragen niet in.

Men moest, zoo vond hij, niet „twisten”.

Dies vertelde hij een verhaaltje.

Jaren geleden had hij eens aan iemand de vraag gesteld: „tot welke kerk behoort U?” En hem was geantwoord: „tot de kerk van David”. Hij had het antwoord niet terstond begrepen. Maar op zijn verzoek was hem na den droom ook deszelfs uitlegging te kennen gegeven. De kerk van David, moet ge weten, dat was de kerk van Psalm 119:32:

Ik ben een vriend, ik ben een metgezel
Van allen, die Uw Naam ootmoedig vreezen
En leven naar Uw goddelijk bevel.....

Met dit ijdel vroom geroep maakte de spreker van den avond zich van alle concrete zaken af. Ijdel vroom geroep.

Maar laten we hem nu eens aan zijn eigen woorden houden. Hij kerkt 's Zondags in Kampen onder de synodocratie. En zegt daarmee metterdaad: Ik ben geen vriend, ik ben geen metgezel van den dienaar des Woords, van de achtentwintig ouderlingen, alsmede van de diakenen, die hier onverhoord en zonder voorafgaand vermaan door een daartoe volstrekt onbevoegde instantie zijn geschorst en daarna afgezet wegens openbare scheurmaking en volharding in deze zonde. Ik ben geen vriend, ik ben geen metgezel van Dr K. Schilder, die begeerde secte en mouterij aan te richten in de kerk (van David toch?). Ik was geen vriend en aan de Avondmaalstafel geen metgezel van wijlen Dr S. Greijdanus, die — de schorsingsbul zegt het officieel — al evenmin leefde naar het goddelijk bevel en wegens overtreding van het vijfde en van het negende gebod werd geschorst.

Zoo spreekt dit „lid van de kerk van David” met de dáád.

En voorts gelooven we van heel dat fabeltje van die „kerk van David” geen syllabe. Of liever, we gelooven er alles van.

Want de kerk van David, dat is de heilige, algemeene kerk, die men, waar ook ter wereld, herkennen kan en vinden op het in Gods Woord geopenbaarde adres: waar men het Woord Gods recht predikt, de sacramenten bedient gelijk Christus ze ingesteld heeft en waar men de tucht gebruikt om de zonden te straffen en niet misbruikt om zich te ontdoen van aan het Woord getrouwe broeders.

Die kerk van David was bij degenen die den Naam ootmoedig vreesden altoos geliefd, óók vanwege „de stoelen des gericht”.

D. E. C.

schen zelve; enkele lutheranen leeren, dat de God van Calvijn een dwingeland, een menschenmoorder, ja erger dan de duivel is; in zekeren lutherschen catechismus wordt gevraagd: „geloof je, dat de calvinisten inplaats van den waren, levenden God den duivel aanbiddan?” waarop het antwoord luidt: „dat geloof ik met geheel mijn hart”;

Calvijn heeft te worstelen met hen, die in vroeger tijd zijn vrienden, aanhangers of medestanders waren: zijn gewezen secretaris Baudouin pleegt verraad, stelt van Calvijn brieven en geheime documenten en geeft ze vervalscht uit; zijn vriend Du Tillot keert terug tot het pausdom; de Seigneur de Falais, voor wien Calvijn zijn hart pleegt uit te storten, wordt door Bolsec's invloed tegen den reformator ingenomen en alle vriendschapsband wordt verbroken; Caroli, de „advocatus diaboli”, die minstens vier maal van godsdienst veranderde, beschuldigt Calvijn van Arianisme; de vrijzinnig gerichte Castello, die zich steeds op 1 Corinthen 13 beroept en zegt, dat de theologische geschillen niet opgelost kunnen worden, als de liefde de zielen niet ontsluit, waartegenover Calvijn stelt liefde en waarheid: de liefde, die God de eere geeft, is nooit zonder erkenning der waarheid geweest — deze liefde-prediker Castello wordt de man, die uiteindelijk al de aanvallen van Calvijn's vijanden leidt; Andreas Zebedaeus keert zich tegen Calvijn, smaadt het leerstuk der praedestinatatie en treedt met groote heftigheid te-

gen hem op; de vrouw van Froment, Genève's eersten prediker en geschiedschrijver der reformatie, begint een felle campagne tegen de toga's der Geneefse predikanten, waarbij zij zich beroept op Marcus 12:38;

tot groot verdriet van Calvijn is de schuchtere, besluiteloze, zwakke Melancthon, ondanks herhaalde en krachtige aansporing niet te bewegen Luther diens fouten onder 't oog te brengen, noch den overmoed en de dwaasheid der ultra-lutheranen te remmen — zelfs breekt hij alle correspondentie voor een tijd van drie jaar af; Calvijn moet Bucer berispen, die „om Christus voor allen aannemelijk te maken een (eigen) evangelie fabriceert"; hij moet Myconius tevreden stellen, die zich diep beleedigd acht, dat hij bij de totstandkoming van den Consensus Tigurinus niet geraadpleegd is; Farel brengt Calvijn tot „stomme verbazing", als deze op 69-jarigen leeftijd voor 't eerst in 't huwelijk tredend, trouwt met 'n zeer jonge vrouw, alzo den vijanden gelegenheid gevend den spot van Erasmus te vernieuwen: 't gaat met de hervormers als met de blijspelers: 't eind is altijd een huwelijk;

van alle twisten en moeilijkheden tusschen Bern en Genève krijgt Calvijn de schuld, hij wordt als de groote man achter de schermen beschouwd, wiens politiek aan Genève den ondergang zal bereiden; het medelijden met de fransche geloofsgenooten, vervolgd en gemarteld, is voor hem waarlijk en ten volle: lijden; Juli '42 wordt aan Calvijn een zoontje geschonken, zijn eerstgeborene, tevens zijn eeniggeborene, het kind overlijdt nog dezelfde maand; sindsdien is zijn vrouw Idolette nooit weer de oude, zij kwijnt weg en sterft na zeven jaren zwakheid en lijden („zij zou niet alleen verbanning en armoede gewillig met mij gedeeld hebben, maar ook den dood." „Ik span mij in, zooveel ik kan, dat het leed mij niet geheel en al verplettert."); Calvijn zelf lijdt al vrij vroeg aan voortdurende hoofdpijn, hardnekkige hoest, een zwakke maag, catarrhen; hij krijgt pleuritis gevolgd door t.b.c., hij geeft bloed op, heeft last van intermitterende koorts en aanbeien; later komen er bij graveel met niersteenkoliën en jicht, zijn nieren „gelijken een steengroeve", hij heeft verzweringsen aan de aderen van den endeldarm. Een vriend schrijft: „men zegt ons, dat er niets goeds in U is behalve uw geest, en dat Uw verschrompeld lichaam eer een skelet is en een schim dan een lichaam"; ten slotte bezwijkt Calvijn waarschijnlijk aan ontsteking der urinewegen, een gevolg van 't graveel.

VERVOLGING EN SMAAD.

Calvijn is nog geen 25 jaar als hij te Noyon om zijn reformatorische gevoelens in de gevangenis komt; na de rede van Cop, den rector der Parijse Universiteit, door Calvijn opgesteld (een reformatorische beginselverklaring) vluchten zoowel Cop als Calvijn, de laatste, zooals een geschiedschrijver vermeldt, door zich langs aan elkaar geknoopte lakens uit het venster naar te laten; na tweejarige werkzaamheid worden Calvijn en Farel uit Genève verbannen omdat zij welgerden zich aan de z.g. Berner ceremoniën te onderwerpen hetgeen de Raad van Genève getuigt had: de predikanten waren van oordeel, dat de kerk over haar eigen zaken had te beslissen, en haar recht en roeping niet mocht ter zijde stellen; te Straatsburg, waar Calvijn behalve predikant van de fransche kerk ook hoogleraar is, zijn de studenten opstandig; Calvijn wil ze niet aan 't Avondmaal zien: „van onze franschen, zelfs onder

hen, die bij mij wonen, zijn onderscheiden geheel gek — morgen zal men hun zeggen, dat zij moeten heengaan of zich onderwerpen; ik denk, dat zij gaan, waaruit blijkt, met welk een overtuiging zij hier kwamen"; naar Genève teruggeroepen, voert Calvijn van 1546 tot 1555 een geweldigen strijd met hen, die zich aan de stedelijke en kerkelijke tucht niet willen onderwerpen, Calvijn staat hun in den weg; sommige van zijn Geneefse collega's spreken achter zijn rug kwaad van hem en geven af op zijn leer;

een vroegere vertrouwde van Calvijn roept uit, dat hij liever met Beza in de hel wilde zijn dan met Calvijn in den hemel; men komt in opstand tegen de door den Raad afgekondigde zedewetten; de herbergen zijn vol, heel den nacht wordt er gedanst en worden schandelijke liedjes gezongen, luid geschreeuw gaat op, dat men de predikanten, den franschman eerst (Calvijn) dood zal slaan, alvorens men 't oude juk zich weer zal laten opleggen; als Calvijn met de andere predikanten zich naar den Raad van 200 begeeft, omringt hem een woeste volkshoop, men stoot hem hoonend heen en weer en dreigt hem van kant te maken; Calvijn roept hun toe juist gekomen te zijn om zijn leven aan te bieden aan hun zwaarden — niemand legt de hand aan hem; in de Raadsvergadering staan de leden met getrokken degenen onder onbeschrijfelijk tumult tegenover elkaar: „had Calvijn niet in den eigenlijken zin des woord zijn hoofd tusschen de ontbloote klingens gehouden, zoo zou het schrikkelijkst bloedbad onvermijdelijk zijn geweest"; zó groot is Calvijn's invloed door optreden en toespraak, dat de gemoederen tot bedaren komen;

soms dringt men Calvijn van de straat tegen den huismuur, men maakt 's nachts lawaai voor zijn huis en bedreigt hem, sommigen geven hun hond den naam „Calvijn" en roepen het dier, terwijl zij op straat den hervormer passeeren; Servet overlaadt Calvijn met smaadredenen en noemt hem een Simon Magus, een boozen geest, een bedrieger, een valschen aanklager, een eerloozen schurk; men hitst de honden tegen hem aan, die zijn kleederen scheuren en hem letsel toebrengen; men verbreidt over hem de meest fantastische, ongehoordste lasteringen: Calvijn zou te Noyon de zonde van sodomie gepleegd hebben en den brandstapel waardig geweest zijn; uit medelijden spaarde de bisschop zijn leven, maar brandde wel op zijn schouder het schandmerk van de lelie in; in den Raad geraakt Calvijn in woordenwisseling met den heer De Sallars; deze staat op 't punt Calvijn te dooden, als men ijlings tusschenbeide komt; in 1563 worden twee moordenaars tegen grof geld gehuurd teneinde Calvijn om 't leven te brengen.

CALVIJN, DE HELD?

Op zijn sterfbed zegt Calvijn tot zijn ambtsbroeders: „Ik heb veel gebreken gehad, die U hebt moeten verdragen, en alles wat ik gedaan heb, is niets waard. De goddeloozen zullen deze woorden wel gebruiken om ze te verdraaien, maar toch herhaal ik het nog eens: alles wat ik gedaan heb is niets waard, en ik ben een erbarmelijk schepsel. Slechts dat kan ik van mijzelf zeggen, dat ik steeds het goede wilde doen, dat mijn gebreken mij altoos mishagde hebben, dat de wortel der Godsvrucht waarlijk in mijn hart was. Ik smee U, vergeeft mij daarom al het slechte en gebrekkige, vooral mijn drift, heftigheid en neiging tot toorn; en

indien U daarentegen iets goeds hebt waargenomen, neemt het aan en volgt het na."

Bij Hand. 9:15 teekende Calvijn aan: „De menschen vermogen niets, dan voor zoover God hun hulp naar Zijn verkiezing gebruikt. Want indien wij instrumenten zijn en Hij alleen in eigenlijken zin de Werkmeester, zoo berust bij Hem alle vermogen en geschiktheid om het werk te volbrengen. Wat Christus hier van Paulus getuigt, geldt zonder onderscheid van ons allen. Daarom, al is het dat iemand zich ijverig inspant, en getrouw is in zijn ambt, zoo heeft hij toch geen recht om er zich eenige eer van toe te eigenen."

Bij Matth. 5:10, 11 en Lucas 6:22 schrijft hij: „Wijl Christus voorzag met hoe groote hevigheid de vijanden van het Evangelie tegen zijn kleine en verachte kudde zouden strijden, heeft Hij hen terdage willen wapenen, opdat zij niet bezwijken zouden, al ware het dat smaad en schande zonder einde hen boven 't hoofd hingen, om hen ten eenenmale te overstelpen. En hieruit blijkt, dat men voor den ban van den paus volstrekt niet behoeft te vreezen, wanneer de tirannen ons uit hun synagogen werpen ter oorzaak daarvan, dat wij ons niet willen afscheiden van Christus."

En bij Hand. 5:41: „de smaadheid van Christus gaat in waardij alle triomfen der wereld ver te boven."

P. D.

Maria, de moeder van onzen Heere Jezus Christus (XV)

DE VROUW, BEKLEED MET DE ZON. Op. 12.

In Hand. 1 wordt voor de laatste maal in de Heilige Schrift uitdrukkelijk van Maria gesproken. In de brieven van den Apostel Paulus wordt van Maria met geen woord gerept.

Wanneer Paulus in den brief aan de Galaten de geboorte van den Heiland vermeldt, doet hij dit met de simpele woorden: geworden uit eene vrouw (Gal. 4:4).

Ook in de andere brieven wordt van Maria niet gesproken.

Alleen in de Openbaring van Johannes wordt in het 12e hoofdstuk een grootsch visioen ons beschreven in den strijd van de vrouw en den draak. Van R.K. zijde heeft men in dit hoofdstuk gemeend een beschrijving te vinden van Maria, als de Koningin des Hemels.

In dit artikel willen wij nu nagaan, of in Op. 12 inderdaad van Maria sprake is, of de vrouw, bekleed met de zon de Moeder des Heeren aanduidt.

Professor Greijdanus wijst in zijn verklaring van de Openbaring er op, dat in Op. 12 uitdrukkelijk sprake is van een teken „waardoor het karakter van beeldspraak van hetgeen in dit hoofdstuk voorgesteld wordt, opzettelijk als herinnerd, en door onderstreping te kennen gegeven wordt. Wij hebben dus hier symbolische voorstelling, die nog eens afzonderlijk als zoodanig gekarakteriseerd wordt en moeten dat bij de verklaring niet vergeten¹⁾.

Johannes ziet dit teken in den hemel. „Wij schijnen te moeten denken, dat Johannes plotseling deze vrouw boven aan den hemel ontwaarde, terwijl

¹⁾ S. Greijdanus: De Openbaring des Heeren aan Johannes, p. 249.

Rond de puberteitsjaren¹⁾

Onder onze Geref. jeugdleiders en -leidsters bleek behoefte te bestaan aan voorlichting over de moeilijkheden van de puberteitsjaren; over de behandeling van bijbelsche stoffen, die het sexueele raken; en over den omgang van jongens en meisjes van den leeftijd van 12 tot 16 jaar. En, natuurlijk, zal men gaarne nog wel over veel meer voorgelicht worden.

In dit artikel zullen we ons echter beperken tot de hier genoemde.

Als we nu die drie, met name genoemde onderwerpen, aankijken, zien we alras, dat toch wel in hoofdzaak de jonge mensch, die in de puberteitsperiode is, hierin de aandacht vraagt.

En dan komen b.v. deze vragen naar voren: welke zijn zijn moeilijkheden? Hoe moeten we zulke jonge menschen behandelen?

De behandeling en beantwoording van deze vragen zijn echter niet alleen van belang voor jeugdleiders; deze zijn van niet minder belang voor ouders, die kinderen van dezen leeftijd hebben.

Nu moeten we al direct hiervoor oppassen, dat we de rechte verhoudingen niet uit het oog verliezen.

Deze waarschuwing betreft allereerst, dat we de moeilijkheden van de puberteitsperiode niet moeten overdrijven.

Er zijn n.l. gelukkig heel veel kinderen, van wie wij in deze periode niet zó bijzonder veel merken. De Duitsche benaming „Sturm- und Drang-Periode", in

het Hollandsch óók wel: „storm- en drangperiode" geheeten, zou bijna suggereeren, dat ouders met hun kinderen tusschen de 10 en 20 jaar haast geen rustigen dag hebben. Dat het dan altijd maar zou „stormen"; dan eens uit dien hoek, dan weer uit een anderen. En „drang" wordt wel omschreven als een „geheel vormloze, doel- en richtingloze ontlastingstendenz, die zich in de psyche presenteert als een zeer onaangename onrust en spanning". U ziet, ook dit deel van die benaming zou niet veel goeds doen verwachten.

Maar, zooals ik reeds opmerkte, we moeten ten dezen wel oppassen voor overdrijving. Want de ervaring leert, dat een en ander, in heel veel gevallen, gelukkig heel erg mee valt!

Toegestemd moet echter, dat de jonge mensch in deze periode van zijn leven, zekere duidelijke en typische verandering doormaakt, die ieder, die zijn zintuigen weet te gebruiken, waar kan nemen.

Een andere zaak, waarvoor ik waarschuwen wil, is deze, dat wij niet moeten gaan denken, dat wij (en dat geldt zoowel voor ouders als voor jeugdleiders) niet met jongens en meisjes van dezen leeftijd om zouden kunnen gaan, als wij geen wetenschappelijk-paedagogischen ondergrond hadden. Alsof we, om op te kunnen voeden, op z'n minst, wetenschappelijke paedagogen zouden moeten zijn.

Want wat zou het er dan met onze ouders droevig uitzien. En, dat voeg ik er maar direct bij: met de kerk des Heeren! Want die heeft allereerst belang bij een goede opvoeding; bij een goede onderwijzing. De kerk stelt bij den doop der kinderen niet voor niets als derde vraag deze: „of gij niet belooft, Uw kinderen, als ze tot hun verstand gekomen zijn, in de leer van Oud- en Nieuw Testament en van de Artikelen des christelijken geloofs, naar Uw vermogen te onderwijzen en te doen onderwijzen". Zou een wetenschappelijke opvoeding een absoluut vereischte zijn, dan mocht er wel een vraag als deze bij ingelascht: „of gij niet ver-

klaart, U voldoende op de hoogte gesteld te hebben van de wetenschappelijke paedagogiek".

Gelukkig is wetenschap in de opvoeding geen vereischte.

Wat de Heere voor alles van ons eischt is, dat we ze christelijk en godzalig opvoeden zullen in de leer, die naar de Schriften is. Maar deze „stof" moet de opvoeder dan ook goed kennen; daarin moet hij thuis zijn!

Natuurlijk moet de opvoeder den jongen mensch, die aan zijn zorgen is toevertrouwd, ook goed gadeslaan; hij moet dien jongen mensch leeren kennen en het milieu, waarin deze verkeert; opdat hij tijdig zal opmerken, als zich in het leven factoren gaan laten gelden, die storend op de opvoeding in gaan werken; als vermoedheid optreedt, zoodat, tijdelijk, wat kalmer aan gedaan moet worden; opdat hij zal voorkómen, dat geen te hooge eischen gesteld worden aan degene, die aan zijn zorgen als opvoeder is toevertrouwd; enz. enz.

Zooals ik reeds zeide: voor dit alles is geen wetenschappelijke vorming vereischte. De verst-gevorderde in de wetenschappelijke paedagogiek is lang niet altijd de beste opvoeder-in-de-praktijk!

Maar..... de wetenschappelijke paedagogiek kan ons voor dit alles wel van veel nut zijn. Zij kan ons wel veel leeren, waarin wij bij de opvoeding ons voordeel kunnen doen.

Ik wil dan ook niets ten kwade gezegd hebben van de wetenschappelijke paedagogiek; integendeel!

Na deze enkele voor-opmerkingen wil ik verder gaan. Bij Charlotte Bühler, een schrijfster aan wie ik nog wel meer dingen zal ontleenen, vind ik deze, m.i. natuurlijke indeeling van het menscheijk leven, in enkele perioden. Natuurlijk is zulk een indeeling geen vlijmscherpe. Vlijmscherpe grenzen vinden we vrijwel nergens in de natuur. We onderscheiden deze perioden dan ook met meer of minder nauwkeurigheid.

¹⁾ Referaat, gehouden op het Congres van Geref. Jeugdleiders en -leidsters te Birkhoven, op 26 Dec. 1950. Licht gewijzigd, met het oog op publicatie in „De Reformatie".